

Oponentský posudek diplomové práce

Využití jazyka umění v náboženské výchově

Vedoucí práce: doc. PhDr. Ludmila Muchová, Ph.D.

Autor práce: Bc. Eva Kunzová

Práce je strukturována do čtyř hlavních kapitol (škoda, že grafická úprava obsahu práce není pojata srozumitelněji-chybí zde název čtvrté kapitoly Symbolová didaktika, dále pouze druhá kapitola je uvedena tučně), kterým předchází úvodní část, ve které autorka zdůvodňuje svou volbu tématu, dále důvod zaměření problematiky na věkovou kategorii adolescentů a zdůrazňuje potřebu a nutnost skutečného sebepoznání člověka, které je důležitým předpokladem na cestě k Bohu.

Poutavá je i autorčina zmínka o osobní zkušenosti z výkladu obrazů Mistra Vyšebrodského, který jí otevřel nové poznání.

V první kapitole si autorka klade otázku významu umění pro člověka, čemuž předchází nejprve stručný náhled filozofický, dále teologický a nakonec psychologický. V této kapitole je mnoho postřehů, které autorka předkládá a které stojí za povšimnutí. Například mne zaujala její poznámka o běžném jevu v současné teologii. Autorka se ptá, proč je oblast umění jako důležitého média mezi člověkem (a k tomu je vztažena jeho třeba i skrytá touha po přesahu) pro teology „polem neoraným“. Čestnou výjimkou je v práci uvedený Tomáš Špidlík, který si velmi dobře uvědomuje možnosti umění, které oslovuje člověka na cestě uvědomování si transcendentna. Dále autorka přibližuje názory N. I. Rupnika, který spatřuje v umění jakési zhmotnění slova.

V další kapitole pak autorka zcela oprávněně věnuje značnou pozornost symbolu. Předkládá nejprve definici o teorii symbolu, poukazuje na symbol v bibli a na symbol v umění. Autorka předkládá myšlenku, že umění naplňuje přirozenou touhu člověka po kráse, harmonii vznešenosti, přesahu právě proto, že tyto vlastnosti jsou vlastnostmi božími a v člověku jako obraze Boha jsou přítomny rovněž.

V této souvislosti mne napadla otázka, jak asi zastánci umění např. graffity tuto myšlenku akceptují.

Velmi zajímavá je i symbolika výrazových prostředků obrazu, která je ještě pro přehlednost znázorněna tabulkou rozdělenou na kvadranty. Následuje kapitola, která se věnuje otázce adolescentního věku v souvislosti s možností porozumění.

Na ni pak navazuje závěrečná kapitola, která vychází ze symbolové didaktiky, k jejímž velkým pozitivům patří bezesporu to, že vychází z přirozené vybavenosti člověka, tzn. jeho touhy po poznání a schopnosti pozorovat a vnímat věci kolem sebe. Proto také můžeme v této oblasti s úspěchem využívat meditativní techniky, které nám umožní pochopit počátek a jít dál. S tím souvisí i pojem druhé naivity, (do českého prostředí zavedeno doc. Muchovou). Člověk nevytěšňuje z myšlení prvky mýtické a magické jako něco zbytného, ale přijímá je jako prostředek pro lepší porozumění skrze symbol.

V závěru poslední kapitoly autorka předkládá návrh didaktického zpracování jedné vyučovací jednotky, kde pracuje se symbolikou tmy a světla v obraze. V této části jsem uvažovala, proč je autor obrazu – Rembrandt van Rijn představen způsobem, který všechny mírně řečeno problematické stránky jeho charakteru nezmiňuje. To je i má otázka. Je v tom snad nějaký záměr? Nemělo by být představení autora obrazu spíše objektivní, i když pro něj samotného nemusí vyznít tak lichotivě?

Samotný závěr práce je jakousi reflexí předchozích informací a úvah. Práce je po

formální stránce téměř v pořádku, drobný nedostatek shledávám jen v samém začátku v obsahu.

Vypracování práce

Práci vnímám jako inspirativní pro všechny čtenáře a proto ji hodnotím stupněm:
výborně

Mgr. Irena Kovářová

V Českých Budějovicích dne 12. května 2010

Mgr. Irena Kovářová

Irena Kovářová